

แนวปฏิบัติที่ดีด้าน การเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: บูรณาการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย

- คณะผู้จัดทำ: 1. พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.
2. พระครูวินัยธรสฤษดิ์ ญาณวิโร, ผศ.ดร.
3. พระมหาสกุล มหาวิโร, ผศ.ดร.
4. ผศ.พูลสุข กรรณาริก
5. นายอุทัย ขุมเหล็ก

หน่วยงาน/ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1. ประวัติหน่วยงาน/ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจจำแนกตามระยะเวลาที่ได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) ได้ 2 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จัดอยู่ในระยะยุคที่ 2 พร้อมกับวิทยาเขต วิทยาลัย อื่นๆที่ได้ขยายตัวออกไปยังภูมิภาคของประเทศไทย ประกอบด้วยวิทยาเขต 7 แห่ง และวิทยาลัย 1 แห่ง รวมเป็น 8 แห่ง

วิทยาเขตล้านนาเกิดขึ้นจากแนวความคิดและความพยายามของนายอุทัย บุญเย็น ป.ธ.8, พ.ม., ศน.บ., M.A. ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รุ่นที่ 23 ที่ต้องการสนองคุณสถาบันโดยการขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค นายอุทัย บุญเย็น ได้เสนอแนวความคิดที่จะจัดตั้งวิทยาเขตขึ้นที่วัดล้านนาญาณสังวราราม ต่อพระเดชพระคุณพระพุทฺธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) เมื่อครั้งยังดำรงสมณศักดิ์เป็น พระเทพกวี (จันทร์ กุสโล) เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-แม่ฮ่องสอน ระหว่างมีการสัมมนาผู้บริหารการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ณ วัดล้านนาญาณสังวราราม ตำบลขวงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2533 พระเดชพระคุณพระพุทฺธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) ได้แนะนำให้ไปขอคำปรึกษา จากศาสตราจารย์เกียรติคุณแสง จันทร์งาม ป.ธ. 6, ศน.บ., A.I.E., M.A. ศิษย์เก่า มมร. รุ่นที่ 1 ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ต่อมาพระเดชพระคุณพระพุทฺธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) ศาสตราจารย์เกียรติคุณแสง จันทร์งาม และนายอุทัย บุญเย็น ได้เข้าพบพระเดชพระคุณพระธรรมดิลก (ขันตี ขนติโก) เจ้าอาวาสวัดเจติยหลวงวรวิหาร รองเจ้าคณะภาค 4-5-6-7 (ธ) เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ที่จะเปิดวิทยาเขต โดยขอเปลี่ยนสถานที่จากวัดล้านนาญาณสังวราราม มาเป็นวัดเจติยหลวงวรวิหารแทน พระเดชพระคุณพระธรรมดิลก (ขันตี ขนติโก) ยินดีและอนุญาตให้ใช้วัดเจติยหลวงวรวิหารเป็นสถานที่ตั้ง โดยมอบหอสมุดแหวน สุจิณโณ เป็นสำนักงานวิทยาเขต และมอบอาคารสามัคคีวิทยาทานเป็นอาคารเรียน เมื่อได้สถานที่ตั้งวิทยาเขตแล้ว นายอุทัย บุญเย็น ได้รวบรวมเพื่อนร่วมอุดมการณ์ ระยะแรกได้ 4 คน คือ นายกมล บุตรขารี นายบัณฑิต รอดเทียน นายเมธีรัตน์ นวะบุศย์และนางสาววาสนา วงศ์เยี่ยม

ยุคที่ 2 : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ยุคเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ (พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน)

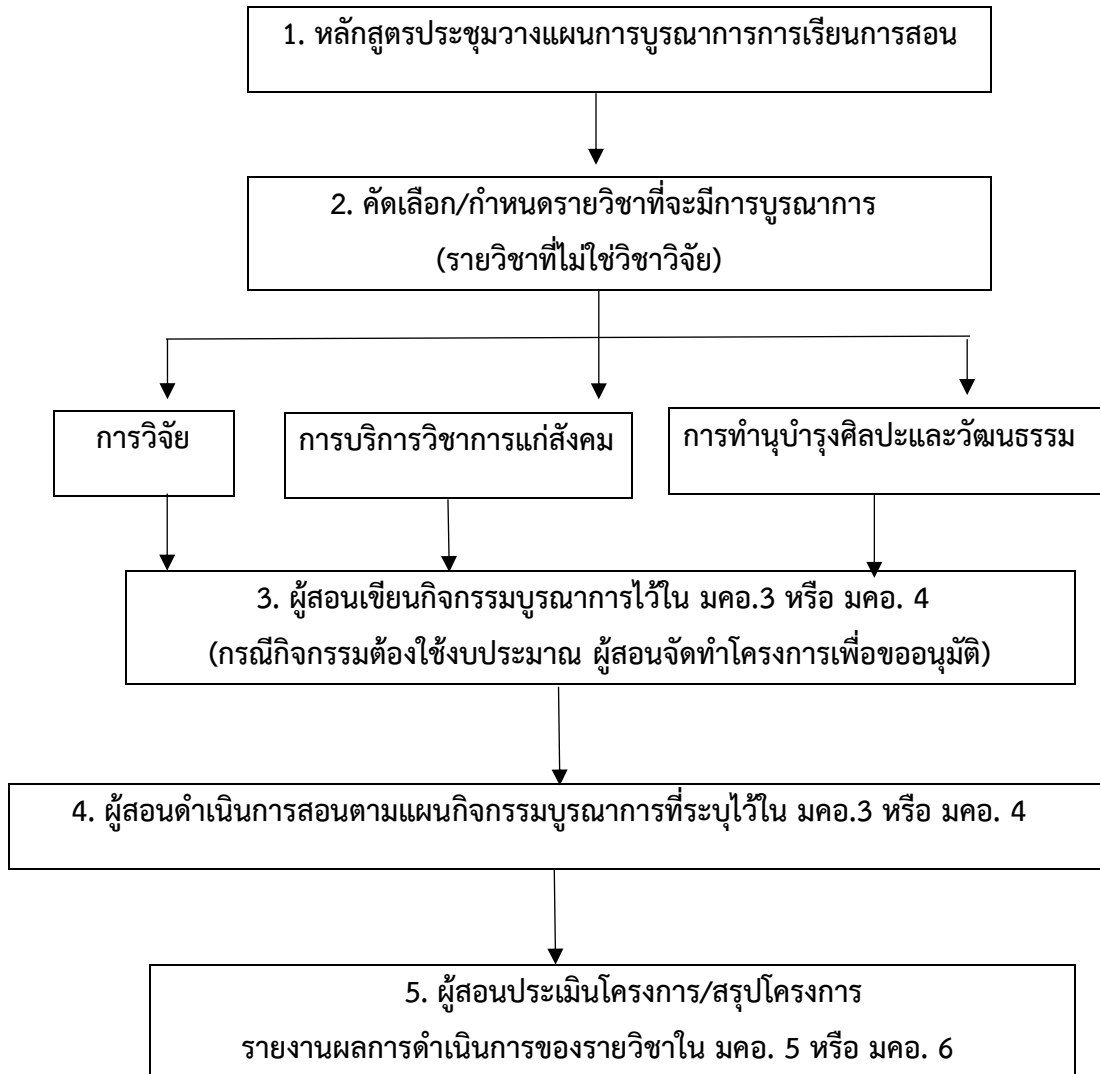
สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นเขตการศึกษาหนึ่งของ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา อันมีนามว่า “สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย” ได้พัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัย ของรัฐ ได้นามใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นเรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540” กล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นนิติบุคคล และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษากว้างกว่าเดิม คือ ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและ คฤหัสถ์ รวมทั้งทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม (มาตรา 6)

ในช่วงศตวรรษที่ 2 ของวิทยาเขตล้านนา กิจการของวิทยาเขตมีการขยายตัวเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อมีฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ นิติบุคคลแล้ว จำเป็นต้องมีหลักและวิธีคิดใหม่ พร้อมสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่ก้าวหน้า กว้างไกลกว่า ทันยุคเหตุการณ์ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียน หรือผู้รับบริการเป็นสำคัญ เช่น ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการเปิดสอนหลายสาขาวิชาเพิ่มขึ้น พร้อมเปิดรับนักศึกษาคฤหัสถ์เป็นปีแรกในปีการศึกษา 2544 ในภาคพิเศษนอกเวลาทำการ เปิดสอนในภาคปกติสำหรับนักศึกษาทั่วไปควบคู่กับนักศึกษาบรรพชิตเป็นคู่ขนานไปในปีการศึกษา 2546 และเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ในปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมา ทำให้ออกจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ทรัพยากรการศึกษา ทรัพยากรด้านกายภาพไม่เพียงพอเป็นอย่างมาก เช่น อาคารสถานที่ใช้เป็นห้องเรียน สถานที่จอดยานพาหนะไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ

ผู้บริหารจึงได้มีแนวคิดในการขยายพื้นที่ไปยังด้านนอกวัดเจติยหลวงวรวิหาร สำหรับเป็นที่ตั้งวิทยาเขต โดยการศึกษาและแสวงหาพื้นที่ในการขยายที่ตั้งแห่งใหม่ของวิทยาเขต ในปีพ.ศ. 2554 เป็นคราวที่วิทยาเขตล้านนา ครบรอบ 2 ทศวรรษแห่งการสถาปนา จึงได้จัดซื้อที่ดินแปลงแรกในเดือนกรกฎาคม 2554 และแปลงที่ 2 ในช่วงถัดมาไม่นาน โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาเขตทั้งหมด ณ ที่ตั้งบ้านป่าตาล ตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มพัฒนาที่ดินและก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรมเป็นหลังแรก ก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 1 เมื่อปี พ.ศ.2559 พร้อมทั้งอาคารเรียนหลังที่ 2 สร้างระบบงานสาธารณูปโภคในโครงการทั้งหมดโดยงบประมาณแผ่นดิน และในปีการศึกษา 2563 ได้เปิดทำการเรียนการสอนระดับดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา เป็นปีแรก ในปีการศึกษา 2564/1 คณะกรรมการประจำวิทยาเขตได้อนุมัติแผนที่จะเปิดใช้อาคารเรียนที่ตั้งแห่งใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษา พร้อมทั้งระดับปริญญาตรีภาคพิเศษเสาร์อาทิตย์เป็นปีแรก คู่ขนานไปกับที่ตั้งในวัดเจติยหลวงวรวิหาร เมืองเชียงใหม่ด้วย

4. แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำหนดให้มีการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ในทุกหลักสูตร โดยมีขั้นตอนดังนี้

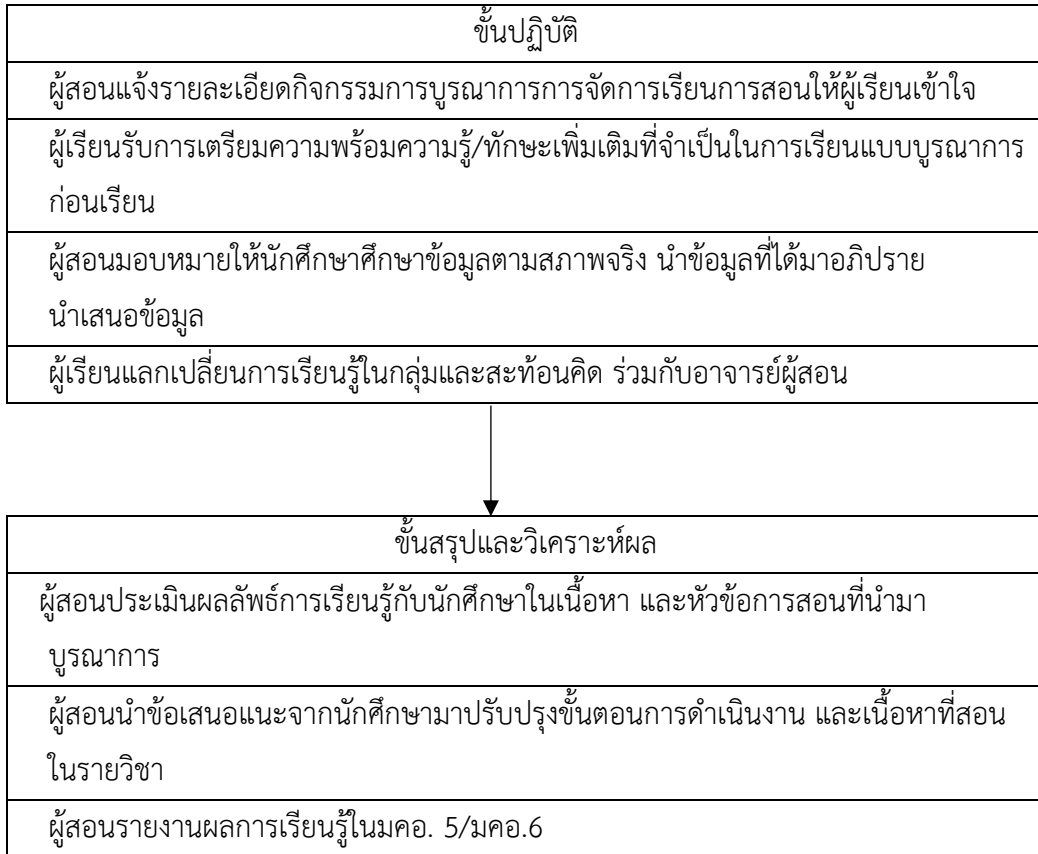

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการ

กระบวนการจัดการความรู้ดำเนินการโดย คณะกรรมการจัดการความรู้	
ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดประเด็นความรู้	
จัดทำแผนการจัดการความรู้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์	
ดำเนินการตาม กระบวนการจัดการความรู้	
- การระบุความรู้	- การคัดเลือก การรวบรวม การจัดเก็บความรู้
- การเข้าถึงข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความรู้	การสร้างบรรยากาศ/วัฒนธรรมการจัดการความรู้

ขั้นเตรียมการ

สาขาวิชา	อาจารย์ผู้สอน
ประชุมคัดเลือกรายวิชาที่เหมาะสมในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับพันธกิจทั้ง 3	ศึกษาหลักสูตรคำอธิบายรายวิชา ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา
<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาที่เหมาะสมในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ทั้ง 3 พันธกิจ คือการวิจัย การบริการวิชาแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม - รายวิชาที่เหมาะสมในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ 2 พันธกิจ คือ การวิจัยและการบริการวิชาแก่สังคม การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือ การบริการวิชาแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 	กำหนดเนื้อหา และหัวข้อการสอน
กำหนดเป้าหมายในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับพันธกิจทั้ง 3 ด้านในรายวิชาที่ได้รับคัดเลือก	กำหนดวัตถุประสงค์ตามเนื้อหา/ความรู้ของรายวิชาตามลักษณะของรายวิชา ในมคอ. 3 / มคอ. 4

5. ผลการดำเนินงาน

5.1 ผลการดำเนินการเชิงปริมาณ

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรในระดับปริญญาตรี จำนวน 47 คน เข้าร่วมประชุม การบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย

2) ทุกหลักสูตรในระดับปริญญาตรีการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการพันธกิจหลากหลายเพิ่มขึ้น

2.1) การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการพันธกิจ 3 พันธกิจ คือการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.2) การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการพันธกิจ 2 พันธกิจ คือการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคม การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือ การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5.2 ผลการดำเนินการเชิงคุณภาพ

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจในการนำกระบวนการด้านการวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 1) อาจารย์ผู้สอน ตระหนักถึงความสำคัญของการนำองค์ความรู้จากการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน
- 2) นักศึกษาให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการบูรณาการการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีผลต่อการเรียนรู้
- 3) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาได้รับการยอมรับจากชุมชน หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และให้ความร่วมมือ ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง

7. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มีการจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ ภาคเสาร์-อาทิตย์ ในระดับปริญญาตรี ซึ่งนักศึกษาเป็นบุคคลที่ทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน จึงอาจจะไม่มีโอกาสในการร่วมกิจกรรมการบูรณาการพันธกิจด้านบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างครบถ้วน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาจารย์ผู้สอนกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วม 2. อาจารย์ผู้สอนออกแบบและปรับการบูรณาการพันธกิจทั้ง 3 ด้านให้เหมาะสมกับรายวิชา และผู้เรียน

8. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

- 1) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ประจำหลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตร จัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรเกิดการเรียนรู้ สามารถนำองค์ความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการทำงานในวิชาชีพต่อไป